

Dienvidkurzemes novada pašvaldība

Lielā iela 54, Grobiņa, Dienvidkurzemes novads, LV-3430, reģistrācijas Nr.90000058625,
tālr. 63490458, e-pasts pasts@dkn.lv, www.dkn.lv

LĒMUMS

#LEMUMA_REG_DATUMS_V_L#

Nr.

#LEMUMA_NUMURS#

Par Dienvidkurzemes novada Bērnu tiesību aizsardzības programmas 2025. – 2030. gadam apstiprināšanu

Sabiedrības pārstāvji no 2025. gada 26. februāra līdz 2025. gada 29. martam tika aicināti līdzdarboties publiskajā apspriešanā, sniegt iebildumus, priekšlikumus par sagatavoto dokumenta projektu. Iebildumi/priekšlikumi netika saņemti.

Pamatojoties uz Pašvaldību likuma 10. panta pirmās daļas 21. punktu un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66. panta pirmo daļu, un 07.04.2025. Sociālo un veselības jautājumu komitejas atzinumu,

Dienvidkurzemes novada pašvaldības dome NOLEMJ:

1. Apstiprināt Dienvidkurzemes novada pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības programmu 2025. – 2030. gadam.
2. Par lēmuma izpildi ir atbildīgas Dienvidkurzemes novada pašvaldības iestādes – Sociālais dienests, Bāriņtiesa, Izglītības pārvalde, Veselības centrs, Pašvaldības policija un Attīstības un uzņēmējdarbības daļa.

Domes priekšsēdētājs

(paraksts*)

#LEMUMA_PARAKSTITAJA1_VARDS#

#LEMUMA_PARAKSTITAJA1_UZVARDS#

Lēmums nosūtāms: :

1. Dienvidkurzemes novada pašvaldības iestādēm - Sociālajam dienestam, Bāriņtiesai, Izglītības pārvaldei, Veselības centram, Pašvaldības policijai.
2. Attīstības un uzņēmējdarbības daļai.
3. Centrālās pārvaldes Sabiedrisko attiecību un mārketinga daļai – publiskošanai.

Apstiprināta ar Dienvidkurzemes novada pašvaldības domes 2025. gada
Lēmumu Nr.

Dienvidkurzemes novada Bērnu tiesību aizsardzības programma 2025. – 2030. gadam

Izdota saskaņā ar

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66. panta pirmo daļu

Dienvidkurzemes novadā, 2025

SATURS

IEVADS	3
1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS.....	4
2. DIENVIDKURZEMES NOVADA PAŠVALDĪBAS ATBALSTS ĢIMENĒM AR BĒRNIEM.....	5
3. IZGLĪTĪBAS NODROŠINĀJUMS UN BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANAS IESPĒJAS.....	9
4. VESELĪBAS APRŪPES NODROŠINĀJUMS.....	14
5. LIKUMPĀRKĀPUMU PROFILAKSES DARBS AR BĒRNIEM.....	16
6. PIELIKUMS	

RĪCĪBAS PLĀNS 2025. – 2030. GADAM

IEVADS

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 11. punkts nosaka, ka pašvaldības autonomā funkcija ir īstenot bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību, un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66. panta pirmā daļa, nosaka, ka pašvaldība analizē stāvokli bērnu tiesību ievērošanas jomā, izstrādā un īsteno bērnu tiesību aizsardzības programmu pašvaldības administratīvajā teritorijā.

Dienvidkurzemes novada pašvaldībā (turpmāk – Pašvaldība) tiek izstrādāta bērnu tiesību aizsardzības programma.

Bērnu tiesību aizsardzības programmas 2025.–2030. gadam (turpmāk – Bērnu tiesību aizsardzības programma) mērķis ir bērnu tiesību aizsardzības īstenošana pašvaldības administratīvajā teritorijā, nodrošinot bērnu drošību, attīstību, labklājību, tiesības uz ģimenisku vidi, atbalstu ģimenēm ar bērniem, bērnu, vecāku, speciālistu izglītošanu, stiprināt un pilnveidot pašvaldības un valsts un institūciju, nevalstisko organizāciju un citu ieinteresēto pušu savstarpējo sadarbību, kā arī aktivizēt sabiedrības līdzdalību bērnu dzīves kvalitātes uzlabošanai.

Nemot Bērnu tiesību aizsardzības programmas mērķi, noteikti darbības virzieni:

1. Bērnu drošības un labklājības uzlabošana;
2. Atbalsts ģimenēm ar bērniem;
3. Izglītības nodrošinājums un saturīga brīvā laika pavadīšanas iespēju paplašināšana;
4. Veselības aprūpes uzlabošana.

Bērnu tiesību aizsardzības programmā analizēta esošā situācija, Pašvaldībā pieejamie un nepieciešamie pakalpojumi, kā arī izstrādāts rīcības plāns 2025. - 2030. gadam (pielikums).

Esošās situācijas analīze veikta pēc pieejamās informācijas, saskaņā ar Dienvidkurzemes novada Sociālā dienesta, bāriņtiesas, Izglītības pārvaldes, Sporta pārvaldes, Kultūras pārvaldes, Valsts un pašvaldības policijas, Administratīvās komisijas, Veselības aprūpes centra sniegtajiem datiem un publiskotās informācijas valsts un pašvaldības datu bāzēs.

Lai nodrošinātu bērnu tiesību interešu ievērošanu Dienvidkurzemes novada administratīvajā teritorijā un īstenotu pašvaldības kompetences paralēli Bērnu tiesību aizsardzības programmas izstrādei tiek strādāts pie Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupas izveides.

1. Esošās situācijas raksturojums

Dienvidkurzemes novads izveidots 2021. gada 1. jūlijā, īstenojot administratīvi teritoriālo reformu, tās rezultātā apvienojoties astoņiem iepriekš esošiem novadiem: Grobiņas, Aizputes, Rucavas, Pāvilostas, Durbes, Nīcas, Priekules un Vaiņodes. Dienvidkurzemes novadu veido 31 administratīvā vienība: piecas pilsētas (Grobiņa, Aizpute, Priekule, Pāvilosta un Durbe, kas ir mazākā pilsēta Latvijā) un 26 pagasti (Aizputes, Cīravas, Kalvenes, Kazdangas, Lažas, Dunikas, Rucavas, Grobiņas, Medzes, Bārtas, Gaviezes, Sakas, Vērgales, Durbes, Dunalkas, Vecpils, Tadaikū, Nīcas, Otaņķu, Priekules, Virgas, Bunkas, Kalētu, Gramzdas, Vaiņodes, Embūtes). Dienvidkurzemes novads aizņem 3590,56 km² lielu teritoriju.¹

Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – PMLP) publiskotajiem statistikas datiem 2024. gada 1. janvārī Dienvidkurzemes novadā savu dzīvesvietu bija deklarējuši 33858 iedzīvotāji. 2023. gada sākumā 34279 iedzīvotāji par 421 iedzīvotājiem mazāk nekā 2024. gadā. 2022. gadā 34437 iedzīvotāji. Ar katru gadu iedzīvotāju skaits nedaudz samazinās salīdzinājumā pret 2022. gadu par 1,68% jeb 579 iedzīvotājiem.

Pēc Dienvidkurzemes novada Dzimtsarakstu nodaļas sniegtās informācijas:

1. 2022. gadā reģistrēts 271 jaundzimis bērns;
2. 2023. gadā reģistrēti 255 jaundzimušie bērni;
3. 2024. gada pirmajā pusgadā reģistrēti 116 jaundzimuši bērni.

Dzimšanas fakta reģistrācija ir iespējama jebkurā Dzimtsarakstu nodaļā, līdz ar ko veicām datu salīdzināšanu ar Dienvidkurzemes novada Sociālā dienestā (turpmāk – Sociālais dienests) pieejamo informāciju par izmaksātajiem pabalstiem jaundzimušo aprūpei, lai saņemtu šo pabalstu jaundzimušajam ir jābūt deklarētam Dienvidkurzemes novada administratīvajā teritorijā.

Pēc Sociālā dienesta rīcībā esošās informācijas pabalstu jaundzimušā aprūpei ir saņēmušas:

1. 2022. gadā 305 ģimenes;
2. 2023. gadā 323 ģimenes;
3. 2024. gada pirmajā pusgadā 160 ģimenes.

Dzimstības rādītājā, vadoties pēc Sociālā dienesta izmaksāto pabalstu skaita, pēdējo gadu laikā vērojama augšupejoša tendence, pēdējo divu gadu laikā vērojams jaundzimušo skaita pieaugums 2023. gadā vidēji par 5,9 %, salīdzinājumā ar 2022. gadu.

Pēc PMLP datu bāzē esošās informācijas 01.01.2024. Dienvidkurzemes novadā bija deklarēti 6016 bērni vecumā no 0-18 gadu vecumam. 2023. gadā 6099 un 2022. gadā 6073 bērni vecumā no 0-18 gadiem.

¹ Dienvidkurzemes novada Publiskais pārskats par 2023. gadu

Pēc Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 26.07.2024. sniegtās informācijas ģimenes valsts pabalstu Dienvidkurzemes novadā 2024. gada jūnija mēnesī sadalījums pēc bērnu skaita ģimenē ir šādi:

1. pabalsts piešķirts par 1 bērnu – 1639;
2. pabalsts piešķirts par 2 bērniem – 1173;
3. pabalsts piešķirts par 3 bērniem – 501;
4. pabalsts piešķirts par 4 bērniem – 138;
5. pabalsts piešķirts par 5 bērniem – 35;
6. pabalsts piešķirts par 6 un vairāk bērniem – 13.

Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programmas Stratēģiskajā daļā (apstiprināta ar Liepājas valstspilsētas pašvaldības domes 2022. gada 21. jūlija lēmumu Nr. 264/11 un Dienvidkurzemes novada pašvaldības domes 2022. gada 28. jūlija lēmumu Nr. 790) ir noteikts, ka 2027. gadā tiecamies uz to, lai dzimstības līmenis vidējā termiņā stabilizējas, ilgtermiņā palielinās, kā arī palielinās ģimeņu skaits ar trīs un vairāk bērniem.

Lai nodrošinātu iedzīvotāju skaita pieaugumu un dzimstības palielināšanos Pašvaldībai jāīsteno pasākumi, lai radītu iedzīvotājiem labvēlīgus dzīves apstākļus, tajā skaitā rūpējoties par mājokļu pieejamību, infrastruktūras sakārtotību, attīstot uzņēmējdarbību u.c. pasākumus.

2. Pašvaldības atbalsts ģimenēm ar bērniem

Pašvaldība pastāvīgi īsteno pasākumu kopumu, kuri ir vērsti uz bērnu pamattiesību nodrošināšanu. Īstenojot Pašvaldībai uzticētās funkcijas, veicot profesionālu sociālo darbu ar ģimenēm, tiek nodrošinātas bērna tiesības uz dzīvību un attīstību. Sniedzot sociālo palīdzību, pakalpojumus, atbalstu ģimenēm, palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā, nodrošinot komunālos pakalpojumus, gādājot par vides sakoptību, tiek īstenotas bērna tiesības uz pilnvērtīgiem dzīves apstākļiem.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66. panta otrās daļas 1. un 2. punktā noteikts, ka pašvaldība sniedz palīdzību un atbalstu ģimenēm, kurās ir bērni, garantējot ikvienam pašvaldības teritorijā dzīvojošam bērnam pajumti, siltumu, apģērbus un vecumam un veselības stāvoklim atbilstošu uzturu, kā arī nodrošina ārpusģimenes aprūpi tiem bērniem, kuriem uz laiku vai patstāvīgi nav savas ģimenes vai kurus viņu pašu interesēs nedrīkst atstāt šajā ģimenē. Tāpat pašvaldības atbildībā ir nodrošināt bērna tiesības iegūt vispārējo vidējo izglītību un sniegt bērniem palīdzību arodapmācībā, organizēt mātes un bērna primāro veselības aprūpi, kā arī organizēt vecāku izglītošanu un saturīgu bērnu brīvā laika pavadīšanu, kā arī veikt citas darbības bērna tiesību nodrošināšanai.

Dienvidkurzemes novada administratīvajā teritorijā atbalstu ģimenēm ar bērniem sociālo problēmu risināšanā pašvaldībā nodrošina Sociālais dienests.

2022. gadā Sociālā dienesta sociālo darbinieku darbam ar ģimenēm un bērniem redzes lokā bija 184 riska ģimenes lietas. 2022. gadā Sociālā dienesta lietvedībā tika reģistrētas un uzsākts darbs ar 35 jaunām ģimeņu lietām.

2023.gadā Ģimeņu atbalsta nodaļā izveidotas 54 ģimenes atbalsta klientu lietas. Aktīvas ir 169 klientu lietas. Kopējais personu skaits šajās ģimenēs ir 694, no kurām 404 ir bērni.

Salīdzinot 2022. gada un 2023. gada datus par sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem, vērojams, ka ģimeņu lietas nedaudz samazinās. Bet jauno ģimeņu lietu skaits, ar kurām Sociālais dienests uzsāk darbu pirmreizēji, palielinās. Nepieciešamību pēc sociālā darba pakalpojuma nosaka vairāki faktori gan ekonomiskā situācija valstī, gan iedzīvotāju skaits pašvaldībā, ģimeņu labklājība un sociālās prasmes, infrastruktūras pieejamība un uzņēmējdarbības attīstība. Lai personām no tālākajām novada teritorijām būtu pieejami transporta pakalpojumi, līdz ar ko arī nodarbinātības iespējas.

2024. gadā Sociālā dienesta sociālo darbinieku darbam ar ģimenēm un bērniem redzes lokā ir 197 ģimenes lietas.

Redzeslokā esošajās ģimenēs tika konstatētas ilgstošas sociālās problēmas un sociālās funkcionēšanas grūtības, kas saistītas ar vecāku (aprūpētāju) atkarību, vardarbību, garīga rakstura traucējumiem, likumpārkāpumiem, ilgstošu bezdarbu, bērnu uzvedības traucējumiem, u.c. problēmām.

Sociālā darba ietvaros ģimenēm ar bērniem tiek sniegta palīdzība un atbalsts, sekmējot sociāli mazaizsargāto ģimeņu ar bērniem multiplo un ilgstošo sociālo problēmu mazināšanos, veicinot ģimeņu sociālo funkcionēšanu, labklājību un sociālo iekļaušanos sabiedrībā. Sociālais darbinieks, veidojot sadarbību ar ģimeni un personu, veic situācijas izvērtēšanu ģimenē un piesaista atbilstošus sociālos pakalpojumus.

Pašvaldībā tiek nodrošināti sociālie pakalpojumi:

- Ģimenes asistenta pakalpojums, kura ietvaros tiek nodrošināts atbalsts un apmācība sociālo prasmju apgūšanā, bērnu aprūpē un audzināšanā, mājsaimniecības vadīšanā. Pakalpojums ir pieejams ģimenei, kurai nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē, un ģimenei, kurā vismaz viens no vecākiem ir persona ar garīga rakstura traucējumiem un kurai ir nepieciešams atbalsts un apmācība sociālo prasmju apgūšanā, bērnu audzināšanā un aprūpē; jauniešiem (vecumā no 18 līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai) pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās, kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu patstāvīgas dzīves uzsākšanai.
2022. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu saņēma 14 ģimenes,
2023.gadā šo pakalpojumu saņēma 17 ģimenes.
- Sadarbībā ar Attīstības platformu You+ tiek nodrošināts Mentora pakalpojums, kura ietvaros jauniešiem tiek sniegts atbalsts sociālo funkcionēšanas spēju uzlabošanai, veicinot uzvedības izmaiņas un sociālo integrāciju. Pakalpojums ir pieejams jauniešiem vecumā no 13 līdz 25 gadiem, kuriem ir konstatētas sociālās problēmas, kas ir šķērslis veiksmīgai sociālajai integrācijai.
- rehabilitācijas pakalpojums bērnam, kurš ir prettiesisku darbību – noziedzīga nodarījuma, ekspluatācijas, seksuālas izmantošanas, vardarbības vai jebkādas citas nelikumīgas, cietsirdīgas vai cieņu aizskarošas darbības – upuris, lai viņš atgūtu fizisko un psihisko veselību un integrētos sabiedrībā. Pakalpojums tiek sniegts pie pakalpojuma sniedzēja vai institūcijā, ar kuru Dienvidkurzemes novada Sociālais dienests noslēdz līgumu
- 2022.gadā 49 bērni saņēma sociālo rehabilitācijas pakalpojumu dzīvesvietā - individuālas psihologa konsultācijas (vienas konsultācijas ilgums 45 minūtes). Pārsvarā bērni cietuši no emocionālās vardarbības ģimenē.14 bērni saņēma sociālo rehabilitācijas pakalpojumu institūcijās.
- 2023.gadā 72 bērni saņēma sociālo rehabilitācijas pakalpojumu dzīvesvietā, bet 39 bērni saņēma sociālo rehabilitācijas pakalpojumu institūcijās.

- Šo pakalpojumu bērni, kuri cietuši no prettiesiskām darbībām saņēma: krīzes centrā ģimenēm ar bērniem "Paspārne", Ventspilī, Dobeles novada Sociālā dienesta, Sociālo pakalpojumu centrā "Atbalsta centrs ģimenēm un bērniem" un Zantes ģimenes atbalsta centrā.
- Vardarbības seku mazināšanai un vardarbīgas uzvedības mazināšanai ir pieejams valsts finansēts sociālās rehabilitācijas pakalpojums vardarbību veikušām un vardarbībā cietušām personām.
- Bērniem ar funkcionāliem traucējumiem pieejami pakalpojumi Daudzfunkcionālo pakalpojumu centrā – dienas centra pakalpojums, fizioterapeita, mūzikas terapeita, logopēda pakalpojumi.

Lai pilnveidotu vecāku sociālās prasmes un zināšanas bērnu audzināšanas un izglītošanas jautājumos, vecākiem ir iespēja apmeklēt pašvaldības finansētus izglītojošus kursus.

- 2022.gadā 13 vecāki apguva 10 nedēļu mācības kursu "Bērnu emocionālā audzināšana jaunajiem un topošajiem vecākiem"(BEA), 31 vecāks apguva mācību kursu "**Ceļvedis audzinot pusaudzi**" (CAP), kas ir izglītojošas un atbalstošas nodarbības vecākiem par pusaudžu vecuma bērnu attīstību un audzināšanu.
- 2023.gadā 8 vecāki apguva 10 nedēļu mācības kursu "Bērnu emocionālā audzināšana jaunajiem un topošajiem vecākiem"(BEA), 7vecāki apguva mācību kursu "**Ceļvedis audzinot pusaudzi**" (CAP), kas ir izglītojošas un atbalstošas nodarbības vecākiem par pusaudžu vecuma bērnu attīstību un audzināšanu.
- 2024. gadā 7 vecāki apguva 10 nedēļu mācības kursu "Bērnu emocionālā audzināšana jaunajiem un topošajiem vecākiem" (BEA), 7 vecāki apguva mācību kursu "**Ceļvedis audzinot pusaudzi**" (CAP), kas ir izglītojošas un atbalstošas nodarbības vecākiem par pusaudžu vecuma bērnu attīstību un audzināšanu.

Sociālie pakalpojumi ģimenēm tiek nodrošināti dzīvesvietā vai institūcijā. Ja bērnu vai pilngadīgu personu ir nepieciešams nodrošināt ar sociālās rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā – krīzes centrā, tad pašreiz pakalpojums tiek nodrošināts kādā no krīzes centriem ārpus Dienvidkurzemes novada.

Lai nodrošinātu iespēju nekavējoties saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā krīzes situācijā nonākušajām ģimenēm ar bērniem, pašvaldībā būtu nepieciešams izveidot Ģimenes atbalsta/krīzes centru ar izmitināšanas iespējām, nodrošinot kompleksu pieeju ģimenes problēmu risināšanā.

Sociālais dienests nodrošina ne tikai sociālo pakalpojumus, bet sniedz arī sociālo palīdzību, kas sevī ietver arī sociālo pabalstu piešķiršanu ģimenēm ar bērniem.

Pašvaldība nodrošina gan pamata sociālās palīdzības pabalstus – garantētā minimālā ienākuma pabalstu un mājokļa pabalstu, gan papildu sociālās palīdzības pabalstus trūcīgām un maznodrošinātām māsaimniecībām – pabalstu atsevišķu izdevumu samaksai (veselības aprūpei; personu apliecinoša dokumenta noformēšanai; izglītības ieguves atbalstam, brīvpusdienas līdz 9.klasei 100% apmērā), kā arī pabalstu krīzes situācijā. Tāpat pašvaldībā ģimenēm ar bērniem ir pieejami pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu pabalsti – bērna piedzimšanas pabalsts, pabalsts ēdināšanai pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs- bērniem, kuriem ir noteikta invaliditāte un daudz bērnu ģimeņu bērniem, pabalsts mācību piederumu, pabalsts atsevišķu situāciju risināšanai.

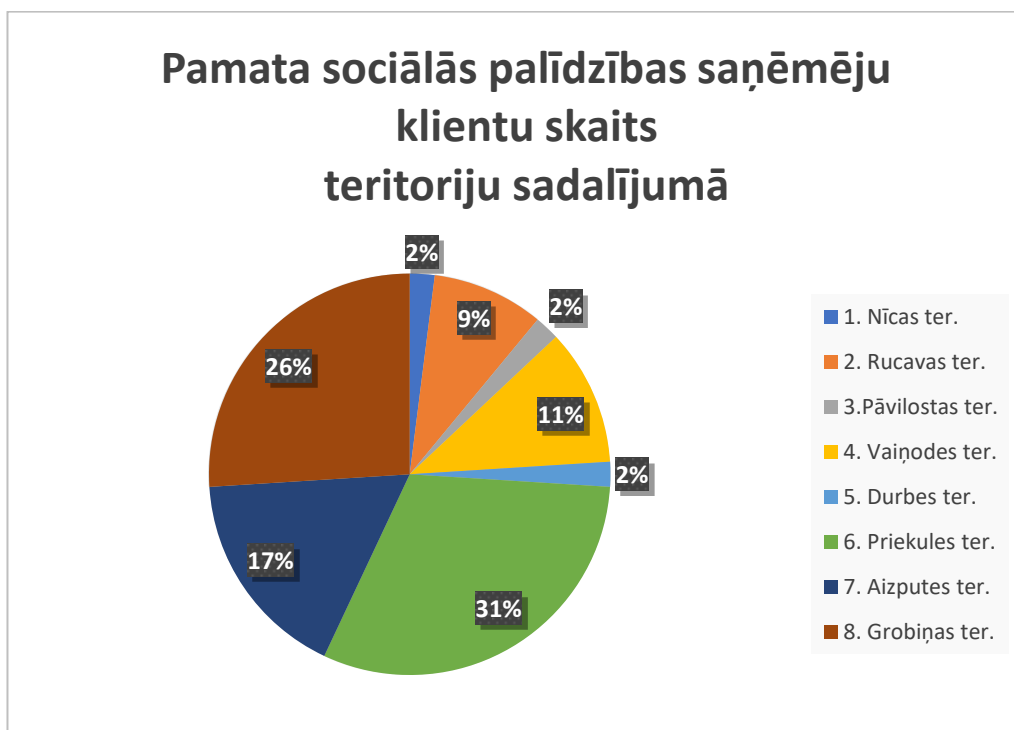
Pamata sociālās palīdzības pabalstus (garantētā minimālā ienākuma pabalstu un mājokļa pabalstu) ģimenes ar bērniem 2022. gadā saņēmušas 815 personas no 217 mājsaimniecībām. 2023. gadā pamata sociālās palīdzības pabalstus saņēmušas 666 personas no 158 mājsaimniecībām. Divu iepriekšējo gadu laikā pamata sociālās palīdzības pabalstu saņēmēju skaits samazinās vidēji par 18%. Salīdzinājumam apskatot datus par 2024. gada pirmo pusgadu (01.01.2024.-30.06.2024.) pamata sociālo palīdzību saņēmušas 96 ģimenes, kurās 398 personas. Provizoriski līdz 2024. gada nogalei saglabājoties šādam rādītājam pret 2022. gadu saglabājas zemāks pabalstu saņēmēju skaits, turpretī pret 2023. gadu vērojams neliels palielinājums.

Vērtējot sociālās palīdzības saņēmēju un sociālā darba ar ģimenēm klienta lietu skaitu, kopskatā:

- 2022. gadā aktīvas 184 ģimeņu lietas ar komplicētām sociāla rakstura problēmām, arī pamata sociālās palīdzības saņēmušo ģimeņu skaits 2022. gadā – 217;
- 2023. gadā aktīvas 169 ģimeņu lietas, pamata sociālās palīdzības pabalstu saņēmušo ģimeņu skaits 158.

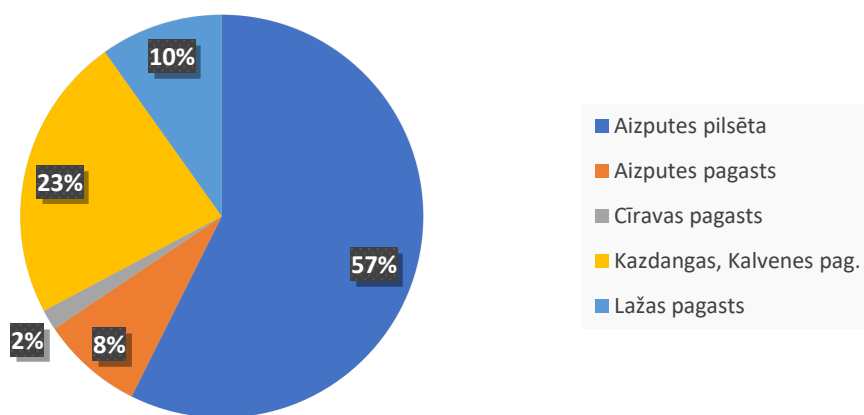
Faktiskā situācija liecina, ka ģimenes, kurās tiek veikts sociālais darbs un kurās konstatētas multiplas sociāla rakstura problēmas ir arī garantētā minimālā ienākumu pabalsta un mājokļa pabalsta saņēmējas.

Procentuāli lielākas pamata sociālās palīdzības saņēmēju skaits, līdz ar ko arī sociālā darba pakalpojuma ģimenes ar bērniem saņēmēji teritorijas sadalījumā ir Priekules teritorijā (bij. Priekules novadā) 31%, Grobiņas (bij. Grobiņas nov.) 26% un Aizputes teritorijā 17%.

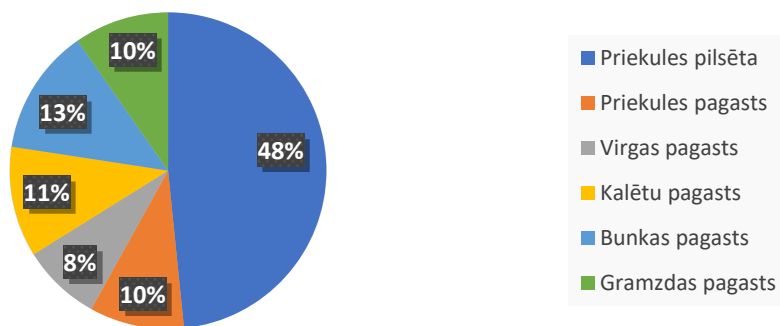

Administratīvās teritorijas bijušo novadu ietvarā vērtējot pilsētu/ pagastu sadalījumā Priekule, Grobiņā un Aizputē ģimeņu lietu koncentrācija ir tieši pilsētu teritorijās. Līdz ar ko sociālie pakalpojumi ģimenēm būtu mērķētāk jātuvina uz šo administratīvo teritoriju iedzīvotāju/klientu vajadzībām, izvērtējot un analizējot datus par konkrētām sociālajām problēmām.

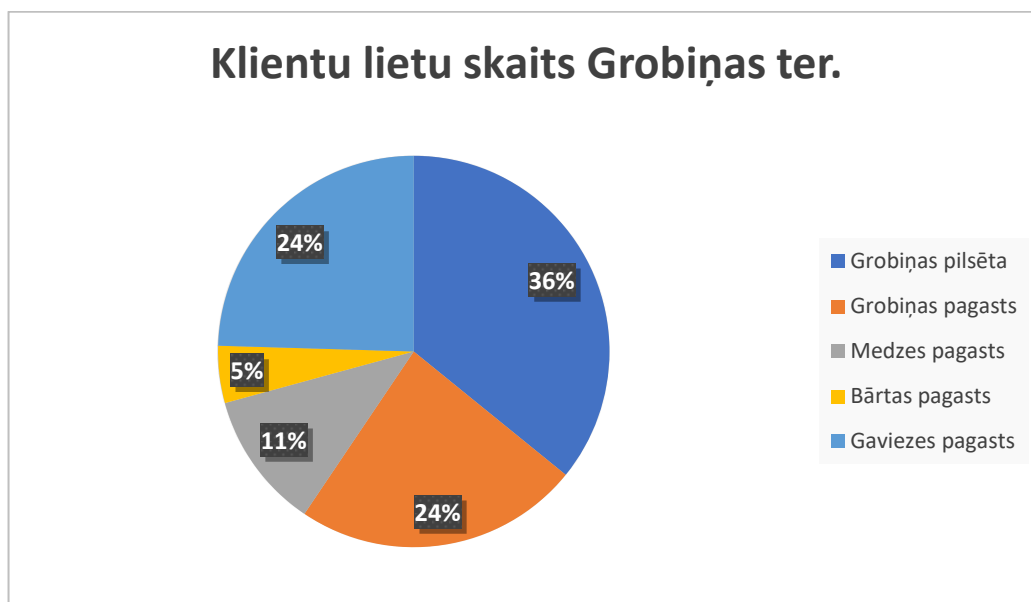
Klientu lietu skaits Aizputes ter.

Klientu lietu skaits Priekules ter.

Klientu lietu skaits Grobiņas ter.

Bērna ārpusģimenes aprūpe

Pēc Dienvidkurzemes novada bāriņtiesas sniegtās informācijas 2022. gadā 11 vecākiem tika pārtrauktas aizgādības tiesības, 2023. gadā un 2024. gadā 21 vecākam.

Aizgādības tiesības netika atjaunotas – 2022. gadā nevienam vecākam, 2023. gadā 1 vecākam un 2024. gadā 4 vecākiem tika atjaunotas aizgādības tiesības.

Audzūģimenes ievietotie bērni, tajā skaitā krīzes audzūģimenes – 2022. gadā – 6 bērni, 2023. gadā – 8 bērni un 2024. gadā – 10 bērni. Aizbildnībā 2024. gadā nodoti 16 bērni.

Dienvidkurzemes novada pašvaldībā ir 26 audzūģimenes, vēl 3 ir izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas procesā. 2024. gadā brīvas ir divas audzūģimenes un divas uz laiku savā ģimenē bērnus neuzņem. Esošajās Dienvidkurzemes novada audzūģimenes 9 bērni ir ievietoti no Dienvidkurzemes administratīvās teritorijas, bet 38 no citām pašvaldībām. Institucionālajā aprūpē 2024. gadā atrodas 5 bērni.

Bāriņtiesa vērtējot problemātiku atzīmē, ka saskaras ar grūtībām, īpaši meklējot audzūģimenes aprūpi pusaudžiem un vairākiem vienas ģimenes bērniem kopā. To pašvaldības līmenī varētu risināt nodibinot atbalsta centru, palielinot atbalstu aizbildņiem un audzūģimenes.

3. Izglītības nodrošinājums un brīvā laika pavadīšanas iespējas

Pašvaldības kompetenci izglītības jomā īsteno Dienvidkurzemes novada Izglītības pārvalde.

Dienvidkurzemes novadā ir 13 pirmsskolas izglītības iestādes. Pakalpojums pieejams 6 vispārizglītojošās iestādes.

Pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes īsteno:

1. Vispārējās pirmsskolas izglītības programma;
2. Speciālās pirmsskolas izglītības programma izglītojamajiem ar valodas traucējumiem;

3. Speciālās pirmsskolas izglītības programma izglītojamajiem ar jaukiem attīstības traucējumiem;
4. Speciālās pirmsskolas izglītības programma izglītojamajiem ar viegliem, smagiem garīgās attīstības traucējumiem.

Uz 2024. gada 1. septembri pirmsskolas izglītības iestādes pašvaldībā apmeklēja 1499 audzēkņi.

Vērtējot situāciju kopumā pašvaldībā rinda uz pirmsskolas izglītības iestādi veidojas tikai vienā izglītības iestādē, kas atrodas Grobiņas pilsētas teritorijā, uz 2024. gada 1. septembri netiks uzņemti 30 audzēkņi. Jautājums tiek risināts nodrošinot līdzfinansējumu bērna uzturēšanas maksai privātajās pirmsskolas izglītības iestādēs. Tiek meklēti risinājumi un uzsākta plānošana pirmsskolas izglītības iestādes pārbūvei Grobiņas pilsētā, lai nodrošinātu visu rindā esošo bērnu uzņemšanu. Pēc Izglītības pārvaldes sniegtās informācijas līdz šim vidēji katru gadu šajā pirmsskolas izglītības iestādē rindā gaida 30 bērni.

Pašvaldībā pieejamas 18 vispārējās izglītības iestādes, 8 mūzikas un mākslas skolas, 1 sports skola.

Pašvaldība nodrošina iespējas bērniem iegūt pamatizglītību šādās programmās:

1. Pamatizglītības programma;
2. Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem;
3. Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar valodas traucējumiem.

2022./2023. mācību gadā vispārējās izglītības iestādēs mācījās 3605 izglītojamie, 2023./2024. mācību gadā 3535 izglītojamie, 2024./2025. mācību gadā 3581 izglītojamais.

Bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem iespēju iegūt izglītību nodrošina:

1. Padures pamatskola;
2. Mežupes pamatskola;
3. Vaiņodes vidusskola;
4. Zentas Mauriņas Grobiņas vidusskola;
5. Kalvenes pamatskola;
6. Rucavas pamatskola.

Pašvaldības izglītības iestādēs tiek nodrošināts atbalsts bērniem gan ar mācīšanās traucējumiem, gan uzvedības traucējumiem, ko nodrošina katras izglītības iestādes atbalsta personāls savas kompetences ietvaros.

Uz 02.08.2024. Dienvidkurzemes novada pēc VIIS datiem 4 bērniem ir piešķirts asistents izglītības iestādē.

Vides pieejamība izglītojamajiem ar kustību traucējumiem izglītības iestādēs ir atšķirīga. Starp vispārējās izglītības iestādēm vislabākā vides pieejamība ir Kazdangas PII "Ezītis", Medzes PII "Čiekuriņš", Aizputes vidusskola un Dienvidkurzemes novada 2. Vidusskola (Aizputē), kur ir nodrošināti visi vides pieejamības elementi, pārējās izglītības iestādēs vides pieejamības nodrošinājums ir nepilnīgs.

Pašvaldības uzdevums ir pakāpeniski uzlabot vides pieejamību visās pašvaldības izglītības iestādēs, lai visiem bērniem nodrošinātu līdzvērtīgas tiesības un iespēju iegūt izglītību atbilstoši individuālajām spējām.

Izglītības iestādes ir iesaistījušās dažādos ERASMUS+ projektos, "Sporto visa klase", KiVa programma, projekts "Kontakts" līdzpārvalžu attīstības stiprināšanai, LAD programma "Piens un augļi skolai", projekts "Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai", Vislatvijas skolu uzņēmējdarbības projekts "Esi Līderis", E-Twinning mācību projekti, ES struktūrfonda projekts "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai", Eiropas Parlamenta Vēstnieku skolas programma, kultūrizglītības programma "Latvijas Skolas soma", sociālais projekts "Neklusē".

Interesešu izglītība un brīvā laika pavadīšanas iespējas

Pašvaldībā interesešu izglītības tiek sniegta izglītības iestādēs. Tā ir gana plaša, atbilstoši no iestādes pieejamiem resursiem. Plaši tiek pārstāvēti dažādi sporta pulciņi, dziesmu un deju svētku kustība kā kori un tautas deju kolektīvi, tāpat ir iespēja papildus izglītoties vides izglītībā, robotikā, kokapstrādē.

Interesešu izglītības pulciņa joma	Stundu skaits nedēļā
Citas	14
Citas interesešu izglītības programmas	57
Dizains un tehnoloģijas	2
Jauniešu radošās iniciatīvas grupa	2
Kultūrizglītība	14
Kultūrizglītība, teātris	2
Kultūrizglītība. Deja	125
Kultūrizglītība. Dejas	4
Kultūrizglītība. Folklorā	18
Kultūrizglītība. Folkloras kopa	4
Kultūrizglītība. Instrumentālie ansambļi	6
Kultūrizglītība. Klavierspēle	6
Kultūrizglītība. Modes dizains	6
Kultūrizglītība. Mūzika	169
Kultūrizglītība. Radošās industrijas	5
Kultūrizglītība. Rokdarbi	2

Kultūrizglītība. Teātris	22
Kultūrizglītība. Vizuālā un vizuāli plastiskā māksla	144
Kultūrizglītība. Vizuāli plastiskā māksla	2
Sociālā un pilsoniskā joma, plašsaziņas līdzekļi un komunikācija	2
Sporta interešu izglītība. Galda spēles	34
Sporta interešu izglītība. Individuālie sporta veidi	29
Sporta interešu izglītība. Sporta spēles	57
Sporta interešu izglītības individuālie sporta veidi	2
Sports	18
Sports. Galda spēles	4
Tehniskā jaunrade	11
Tehniskā jaunrade, dizains un tehnoloģijas	2
Tehniskā jaunrade. Datorapmācība	6
Tehniskā jaunrade. Konstruēšana un modelēšana	22
Tehniskā jaunrade. Programmēšana	2
Vides interešu izglītība	14
Vides interešu izglītības programmas	4
Vides izglītība	2
Vides izglītība. Vides pētniecība	4
Interesešu izglītības nodarbību norises vieta	Stundu skaits nedēļā
Aizpute	110
Aizputes pagasts	20
Bunka	16
Durbe	30
Dzērve	21
Grobiņa	237

Kalēti	22
Kalvene	13
Kapsēde	24
Kazdanga	26
Laža	18
Nīca	87
Pāvilosta	23
Priekule	43
Purmsāti	8
Rucava	34
Vaiņode	66
Vērgale	19
Kopā novadā 2024./2025.m.g.	817

Pašvaldībā ir 2 jauniešu centri – Nīcā un Aizputē, kā arī jaunieši aktīvi iesaistās izglītības iestāžu veidotajās Skolēnu līdzpārvaldēs /pašpārvaldēs.

Dienvidkurzemes Sporta skolā ir iespēja bērniem un jauniešiem apgūt prasmes sekojošās akreditētās programmās un interešu izglītībā:

Aizpute	volejbols, vieglatlētika, ložu šaušana.
Durbe	galda teniss. Interešu izglītība- florbols
Grobiņa	futbols, florbols, volejbols, vieglatlētika, riteņbraukšana
Kazdanga; Kalēti; Krote	Vieglatlētika
Nīca	futbols, galda teniss
Pāvilosta	futbols, galda teniss

Priekule	futbols, handbols
Rucava, Rude	Galda teniss
Vaiņode	handbols, futbols

Vēl novadā ir iespēja nodarboties un/vai brīvo laiku pavadīt sekojošos sporta infrastruktūras objektos/sporta veidos:

Aizputē – pieejama sporta spēļu zāle, trenāžieru zāle, stadions, šautuve. Funkcionālo treniņu grupas, fiziskās sagatavotības treniņu grupas, crosfits, fitness, novuss, motokross, šautriņu mešana, loku šaušana, dambrete (Dzērves skolā), šahs.

Grobiņā – sporta spēļu zāle, trenāžieru zāle, pum track (asfalta velotrase), stadions, āra basketbola grozi, pludmales volejbola laukums, āra trenāžieri. Motokross, bokss, teniss, moto triāls, MTB riteņbraukšana, jāšanas sports, funkcionālie treniņi, mūsdienu dejas, fitness, šahs, loku šaušana, pludmales volejbols.

Durbē – sporta spēļu zāle, stadions, trenāžieru zāle, āra basketbola laukums. Novuss, aerobika, fitness.

Nīcā – šaha, volejbola un basketbola pulciņi skolā, alpīnistu kāpšanas siena sporta hallē, tenisa apguve Nīcas hallē, MTB riteņbraucēju pulciņš, trenāžieru zāle.

Aktīvai atpūtai laukā - divi labiekārtoti pludmales volejbola laukumi, futbola laukums, āra trenāžieri, strītbola grozs.

Rudē- sporta namā trenāžieru zāle. Aktīvā brīvā laika pavadīšanas iespējas - badmintons, volejbols, galda teniss, basketbols (sporta nama grafikā paredzēti speciāli laiki brīvā laika pavadīšanai)

Rudes sporta nams pieejams privātiem aktīvas atpūtas pasākumiem.

Rudes stadions -brīvi pieejams laukums futbolam, volejbolam, strītbolam.

Dunikā - sporta centrs pieejams volejbolam, basketbolam, galda tenisam, novusam, futbolam, pludmales volejbolam, strītbolam.

Rucavā- šahs, brīvi pieejami āra trenāžieri, basketbola grozs.

Pāvilostā – sporta spēļu zāle, trenāžieru zāle. Brīvi pieejami tenisa korti, basketbola laukums, hokeja laukums, 3 pludmales volejbola laukumi, pludmales futbola laukumi, āra trenāžieri. Skolā sporta pulciņš. Vasara sērfošanas nodarbības.

Dunalkā – trenāžieru zāle, sporta spēļu zāle, volejbola laukums.

Embūtē - brīvi pieejams pludmales volejbola laukums, basketbola grozs, ielu basketbolam - bērnu laukums. Divreiz nedēļā pieejama mazā sporta zāle, kur iespējams spēlēt basketbolu, volejbolu.

Vaiņodē- brīvi pieejams multifunkcionāls, atvērta tipa sporta laukums basketbolam, futbolam, handbolam, volejbolam, ziemā hokeja laukums.

Skolas stadions- brīvi pieejams futbola laukums, basketbola laukums, pludmales volejbola laukums, pludmales handbola laukums.

Mazais futbola laukums daudzstāvu māju rajonā Kalnu ielā, Vaiņodē.

Kalētos - brīvi pieejams futbola laukums, pludmales volejbola laukums, basketbola grozi iela basketbolam. Divas reizes nedēļā atvērta skolas sporta zāle, iespējams spēlēt basketbolu, volejbolu, telpu futbolu.

Priekulē - Brīvi pieejams futbola laukums, pludmales volejbola laukums, basketbola laukums, tenisa korti, āra treniņi, ziemā āra slidotava.

Priekules sporta centrā iespējams spēlēt novusu, galda tenisu, iespējams izmantot alpīnisma sienu. "Valta birzi" pieejams diska golfa parks.

Dienvidkurzemes novada Kultūras pārvalde piedāvā sekojošus pulciņu bērniem:

Bērnu un jauniešu teātra studija Aizputē;

Pāvilostas kultūras nama Bērnu dramatiskais kolektīvs;

Mūsdienu deju kolektīvs "Impulss" Kalētu tautas namā;

Muzikāli teatrālā deju studija "Ķiņķēziņi";

Bērnu mūsdienu deju grupa Lieģu kultūras namā;

Bērnu mūsdienu deju kolektīvs Bunkas kultūras namā;

Mūsdienu deju kolektīvs "Medzīši" Medzes kultūras namā;

Mūsdienu deju grupa "Pulss" Aizputes kultūras namā;

Bērnu tautas deju pulciņš Cīravas kultūras namā;

Bērnu tautas deju kolektīvs "Lindalīte" Durbes kultūras namā;

Bērnu tautisko deju kopa Kalvenes kultūras namā;

Bērnu tautas deju kolektīvs Pāvilostas kultūras namā;

Bērnu un jauniešu folkloras kopa "Bārtenieki" Bārtas kultūras namā;

Bērnu vokālais ansamblis Cīravas kultūras namā;

Bērnu vokālais ansamblis Gaviezes kultūras namā;

Bērnu vokālais ansamblis Lieģu kultūras namā;

Bērnu vokālais ansamblis "Mammas Gammās bērni" Medzes kultūras namā;

Bērnu vokālais ansamblis "Pipari" Priekules kultūras namā.

Pašvaldībā tiek rīkoti arī pasākumi bērniem, gandrīz katrā novada pasākumā tiek piedāvātas atsevišķas aktivitātes bērniem un jauniešiem. Lai uzzinātu par pasākumiem, jāseko līdzi katra kultūras nama darbībai, sociālajos tīklos un arī Dienvidkurzemes novada pašvaldības izdotajam informatīvajam izdevumam.

Vērtējot faktisko situāciju var secināt, ka pašvaldībā interešu un sporta nodarbību piedāvājums ir plašs, katrā novada teritorijā ir pieejams noteikts piedāvājumu klāsts. Iespējamā problēma, ņemot vērā Dienvidkurzemes novada administratīvās teritorijas plašumu, attālums no dzīvesvietas, īpaši attālākās lauku teritorijās, līdz interešu izglītības, sporta nodarbību norises vietām ir liels, kas varētu būt zināms šķērslis bērnu un jauniešu iesaistei.

4. Veselības aprūpes nodrošinājums

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 12. panta otro daļu bērnam ir tiesības uz bezmaksas veselības aprūpi, ko nosaka valsts programma. Valsts nodrošina visiem bērniem agrīnu attīstības izvērtējumu no pusotra gada līdz triju gadu vecumam, lai sekmētu attīstības traucējumu un iespējamu speciālo vajadzību savlaicīgu atpazīšanu. Minēto izvērtējumu nodrošina ģimenes ārsts. Veselības aprūpes finansēšanas likums nosaka, ka bērni līdz 18 gadu vecumam var saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus. Nacionālā veselības dienesta tīmekļvietnē aplūkojami valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi bērniem no 0 līdz 18 gadu vecumam.

Pašvaldību likumā kā viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir noteikta – gādāt par iedzīvotāju veselību – īstenot veselīga dzīvesveida veicināšanas pasākumus un organizēt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību.

Informācija par veselības aprūpes iespējām bērniem Dienvidkurzemes novadā apkopota pēc Dienvidkurzemes novada Veselības centra sniegtās informācijas uz 2024. gadu.

Dienvidkurzemes novadā darbību veic 22 (divdesmit divas) ģimenes ārstu prakses (reģistrētas ārstniecības iestāžu reģistrā), kuras sniedz primārās veselības aprūpes pakalpojumus. Ģimenes ārstu praksēm ir noslēgti līgumi ar Nacionālo veselības dienestu (turpmāk - NVD) par valsts apmaksātu medicīnas pakalpojumu sniegšanu. Ģimenes ārstu prakses sniedz medicīnas pakalpojumus teritorijās, kuras noteicis/iedalījis NVD – Aizputes pilsēta, Aizputes pagasts, Kazdangas pagasts, Cīravas pagasts, Kalvenes pagasts, Lažas pagasts, Durbes pilsēta, Durbes pagasts, Dunalkas pagasts, Tadaļu pagasts, Vecpils pagasts, Grobiņas pilsēta, Grobiņas pagasts, Medzes pagasts, Priekules pilsēta, Priekules pagasts, Bunkas pagasts, Gramzdas pagasts, Kalētu pagasts, Virgas pagasts, Pāvilostas pilsēta, Sakas pagasts, Vērgales pagasts, Bārtas pagasts, Vaiņodes pagasts, Embūtes pagasts, Rucavas pagasts, Dunikas pagasts, Nīcas pagasts, Otaņķu pagasts atbilstoši MK noteikumiem Nr.555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" 18.punktam. Informācija publicēta NVD mājas lapā.

Dienvidkurzemes novadā reģistrētajās ģimenes ārstu praksēs tiek nodrošināta pieejamība - pacienti tiek pieņemti akūtos gadījumos atbilstoši MK noteikumu Nr. 555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" 39.4. punktā noteiktajām prasībām un tiek nodrošinātas plānotās pieņemšanas pēc iepriekšēja pieraksta. Ģimenes ārstu prakšu darba laiki ir publicēti NVD mājas lapā. Gaidīšanas rinda vidēji no vienas dienas līdz piecām dienām atbilstoši MK noteikumu Nr.555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" 39.6.punktam un 39.7.punktam, bet mēdz būt izņēmumi ārsta prombūtnes dēļ – mācības, darba nespēja, atvaļinājums, utt.

Ģimenes ārstu skaitu atbilstoši teritorijām (pilsētas, pagasti) pēc iedzīvotāju skaita nosaka/iedala NVD. Pamatojoties uz MK noteikumu Nr.555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" 19.punktu Dienvidkurzemes novada teritorijās, kurās ir nepietiekams ģimenes ārstu sniegto pakalpojumu nodrošinājums un aprūtināta veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība NVD ar Dienvidkurzemes novada pašvaldību ir noslēdzis pakalpojumu līgumu par valsts apmaksātu primārās veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu, kuru sniedz 10 (desmit) feldšerpunkti (strādā sertificēts ārsta palīgs (feldšeris)), (turpmāk – FP): Aizvīķu FP, Bunkas FP, Dubeņu FP, Gaviezes FP, Gramzdas FP, Kalētu FP, Kalvenes pagasta feldšeru-vecmāšu punkts, Kazdangas ambulance, Medzes veselības centrs, Otaņķu FP.

Dienvidkurzemes novadā ir reģistrēts un veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina Dienvidkurzemes novada Veselības aprūpes centra 14 (četrpadsmit) filiāles – Aizputes veselības un sociālās aprūpes centrs, Dunikas ambulance, Nīcas lauku ambulance, Aizvīķu FP, Bunkas FP, Dubeņu FP, Gaviezes FP, Gramzdas FP, Kalētu FP, Kalvenes pagasta feldšeru-vecmāšu punkts, Kazdangas ambulance, Medzes veselības centrs, Otaņķu FP, Virgas veselības aprūpes centrs.

Veselības aprūpes pakalpojumus sniedz sekojošas privātās ārstniecības iestādes - privātprakses: ģimenes ārstu, zobārstu, zobu higiēnistu, ginekologu, dzemdību speciālistu, arodslimību un arodveselības ārstu, okulista, optometrista, neirologa, osteoreflksoterapeita, psihologa, traumatologa, ultrasonogrāfijas, rentģena, fizikālās medicīnas kabineti, podologa, fizioterapeitu, masieru - ārstnieciskās masāžas u.c. divas laboratorijas: SIA "E.Gulbja laboratorija" filiāles Aizputes pilsētā, Grobiņas pilsētā, Nīcas pagastā un SIA "Centrālā laboratorija" filiāles Aizputes pilsētā, Priekules pilsētā. Sadarbībā ar laboratorijām analīžu noņemšanu un nodošanu laboratorijā nodrošina ģimenes ārstu prakses Rucavas pagastā, Nīcas pagastā, Dunikas pagastā, Vērgales pagastā, Pāvilstas pilsētā.

Dienvidkurzemes novadā izveidoti pieci Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāžu punkti: Aizputes pilsētā, Grobiņas pilsētā, Pāvilstas pilsētā, Priekules pilsētā, Nīcas pagastā.

Dienvidkurzemes novadā netiek nodrošināts dežūrārsta pakalpojums, tomēr NVD iedzīvotājiem nodrošina ārpus ģimenes ārstu darba laika darba dienās no plkst. 17.00 - 8.00, brīvdienās un svētku dienās - visu diennakti zvanot uz Ģimenes ārstu konsultatīvo tālruni 66016001 saņemt medicīniskas padomus, kā rīkoties vienkāršu saslimšanu gadījumos, kuru risināšanai nav nepieciešama neatliekamā medicīniskā palīdzība.

2022.gadā un 2023.gadā tika realizēts ESF 9.2.4.2. projekts „Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei” veselības veicināšanas pasākumi un apmācības izglītības iestādēs.

Dienvidkurzemes novada Veselības aprūpes centrs sadarbībā ar Nodibinājuma "Ronald McDonald House Charities Latvija" Mobilo veselības aprūpes centru un ģimenes ārstiem nodrošina novada bērniem

speciālistu – okulists, neirologs, alergologs, fizioterapeits, logopēds, LOR bezmaksas konsultācijas. Izbraukumu konsultācijas tiek nodrošinātas Aizputē, Grobiņā, Priekulē, Nīcā, Pāvilostā, Mežupes pamatskolā, Vaiņodē.

2022.gadā – Aizputē okulists - 67, neirologs – 48, ortopēds - 22 bērni; Grobiņā okulists- 26, neirologs – 25 bērni, Priekulē okulists - 28, neirologs – 24 bērni, Nīcā okulists - 52, neirologs – 49 bērni, alergologs – 24 bērni;

2023.gadā – Aizputē okulists – 50,neirologs – 23, alergologs – 25 bērni, Grobiņā okulists- 27, neirologs – 23 bērni, Nīcā okulists - 50, neirologs – 50, mikrologopēds – 12 bērni, Mežupes pamatskolā okulists – 25, neirologs – 25 bērni, Vaiņodē okulists – 24, neirologs – 24 bērni.

2024.gadā – Grobiņā – okulists – 25, neirologs – 25 bērni, Nīcā – okulists – 25, alergologs – 25 bērni, Mežupes pamatskola – okulists – 25, otolaringologs (LOR) – 25 bērni, Aizputē – okulists – 23, alergologs – 22 bērni, Pāvilostā okulists – 24, otolaringologs (LOR) – 24 bērni.

Analizējot Veselības aprūpes centra sniegto informāciju un atziņas secināts, ka sekundārā veselības aprūpē bērniem trūkst speciālisti: okulisti, neirologi, endokrinologi, psihiatri, kardiologi, alergologi.

Veselības aprūpē bērniem nav iespējams pilnvērtīgi nodrošināt nepieciešamos veselības aprūpes pakalpojumus bērniem, jo Dienvidkurzemes novadā trūkst zobārstu, okulistu, neirologu, endokrinologu, alergologu, psihiatru, narkologu, kardiologu un ir grūtības to piesaistē.

Dienvidkurzemes novads robežojas ar Liepājas valstspilsētu, kur arī potenciāli lielākā Dienvidkurzemes novada iedzīvotāju daļa izvēlas saņemt veselības aprūpes pakalpojumus bērniem. Taču arī Liepājā ir konstatēts, ka nav pieejami daudzi specializēti pakalpojumi, piemēram, bērnu kardiologs, bērnu endokrinologs, gastroendokrinologs u.c. Uz atsevišķiem pakalpojumiem vērojamas garas gaidīšanas rindas, kas saistītas ar nepietiekamo ārstu skaitu, esošā ārsta prombūtni vai aizvietojošo speciālistu trūkumu. Garākās gaidīšanas rindas veidojas pie bērnu psihiatra (32 līdz 205 dienas), uzņemšana garastāvokļa traucējumu programmā bērniem (67 dienas)²

Analizējot esošo situāciju bērnu veselības aprūpes jomā, jāsecina, ka ir nepieciešams valstiskā līmenī veikt pasākumus, lai tiktu nodrošinātas bērnu tiesības uz veselības aprūpi. Faktiskā situācija liecina, ka ģimenes ir spiestas veselības aprūpi bērniem nodrošināt par samaksu, privātpraksēs, jo gaidīšanas laiks uz valsts finansēto pakalpojumu, piemēram, psihiatru, zobārstu, ir nesamērīgi liels, lai tiktu nodrošināta nekavējoša palīdzība. Situācija faktiski veidojas pretrunīga ar valstī noteiktiem tiesību aktiem veselības aizsardzības jomā.

Galvenie iemesli, kas apgrūtina valsts apmaksātu pakalpojumu pieejamību, kā norādīts arī Liepājas valstspilsētas izstrādātajā bērnu tiesību aizsardzības programmā, ir nepietiekami ātra un vienmērīga ārstu paaudžu nomaiņa, specializācijas ārstu trūkums un nepietiekamais valsts finansējums valsts apmaksāto pakalpojumu sniegšanai.

² Liepājas valstspilsētas pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programma 2024. – 2027. gadam. Apstiprināta ar Liepājas valstspilsētas pašvaldības 2024. gada 25. janvāra lēmumu Nr. 3/1

5.Likumpārkāpumu profilakses darbs ar bērniem

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. panta pirmo un otro daļu pašvaldībai sadarbībā ar bērna vecākiem, izglītības iestādēm, Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu, ja bērns ir probācijas klients, sabiedriskajām organizācijām un citām iestādēm ir jāveic likumpārkāpumu profilakses darbs ar bērniem.

Atbilstoši Dienvidkurzemes novada Pašvaldības policijas sniegtajai informācijai policijas Elektroniskajā notikumu žurnālā 2022.gadā reģistrēti 60 (sešdesmit) izsaukumi uz ģimenes konfliktiem, no tiem 14 (četrpadsmit) gadījumos konflikts noticis ar nepilngadīgu personu vai tās klātbūtnē.

2023.gadā reģistrēti 60 (sešdesmit) izsaukumi uz ģimenes konfliktiem, no tiem 14 (četrpadsmit) gadījumos konflikts noticis ar nepilngadīgu personu vai tās klātbūtnē.

2024.gadā līdz atbildes sniegšanas brīdim kopā reģistrēti 30 (trīsdesmit) izsaukumi uz ģimenes konfliktiem, 7 (septiņos) gadījumos no tiem konflikts noticis ar nepilngadīgu personu vai tās klātbūtnē.

2022.gadā uzsākti 6 (seši) administratīvā pārkāpuma procesi pret 6 (sešām) nepilngadīgām personām – 1 (viens) process uzsākts par atrašanos alkohola reibumā, 5 (pieci) procesi par smēķēšanu.

2023.gadā uzsākti 5 (pieci) administratīvā pārkāpuma procesi pret 5 (piecām) nepilngadīgām personām – 1 (viens) process par miesas bojājumu nodarīšanu citai nepilngadīgai personai, 3 (trīs) procesi par atrašanos alkohola reibumā, 1 (viens) process par alkoholisko dzērienu glabāšanu.

2024.gadā līdz šim ir uzsākti 6 (seši) administratīvā pārkāpuma procesi pret 6 (sešām) nepilngadīgām personām par smēķēšanu.

Vērtējot pašvaldības policijas sniegto informāciju, var secināt, ka administratīvie pārkāpumi pret nepilngadīgām personām ir uzsākti saistībā ar alkohola lietošanu un smēķēšanu.

Valsts policija sniegusi šādu informāciju par pārkāpumiem kur iesaistītas nepilngadīgas personas:

Pārkāpuma veids	2022. gads	2023. gads	2024. gads (pusgads)
Notikumi, kas saistīti ar dažāda veida zādzībām	11	9	4
Notikumi par mantas iznīcināšanu vai bojāšanu	9	7	3
Notikumi alkohola lietošana sabiedriskā vietā, kur tas aizliegts	8	4	1
Notikumi par maznozīmīga miesas bojājuma nodarīš	11	5	2
Notikumi pret personu vērsta agresīva uzvedība	4	3	2
Narkotisko un psihotropo vielu iegādāšanās,	2	2	2

glabāšana, pārvadāšana, pārsūtīšana			
Notikumi par bezvēsts pazušānu (klaiņo)	6	8	3

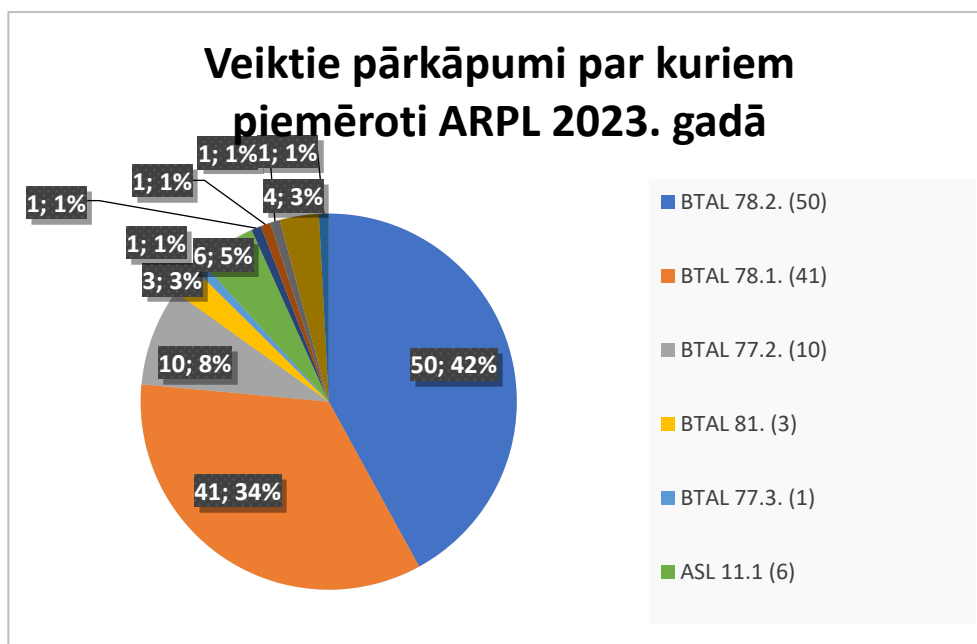
2022. gadā Dienvidkurzemes novadā reģistrēti ģimenes konflikti, kuros iesaistīti nepilngadīgie- 23. No tiem gadījumi, kuros pieņemts policijas lēmums par nošķiršanu - 5.

2023. gadā Dienvidkurzemes novadā reģistrēti ģimenes konflikti, kuros iesaistīti nepilngadīgie- 25. No tiem gadījumi, kuros pieņemts policijas lēmums par nošķiršanu – 4.

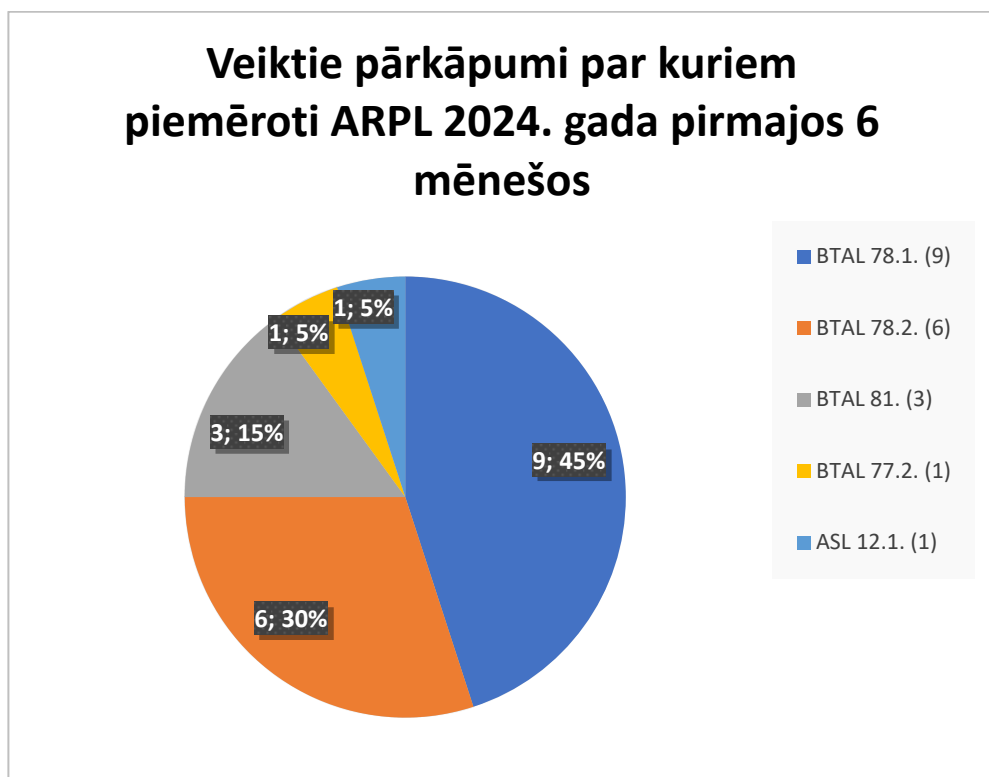
2024. gadā līdz 30.06.2024. Dienvidkurzemes novadā reģistrēti ģimenes konflikti, kuros iesaistīti nepilngadīgie - 15. No tiem gadījumi, kuros pieņemts policijas lēmums par nošķiršanu – 3.

Vērtējot Valsts policijas sniegtos datus par nepilngadīgo veiktajiem likumpārkāpumiem ir jāsecina, ka ar katru gadu ir vērojami uzlabojumi, nepilngadīgo likumpārkāpēju skaits samazinās pret 2022. gadu, kad arī rādītājs nav vērtējams kā augsts, jo lielākais fiksētais pārkāpumu skaits ir bijis 11.

Saskaņā ar Dienvidkurzemes novada Administratīvās komisijas datiem par 2023. un 2024. gadu:

Veiktie pārkāpumi par kuriem piemēroti ARPL 2024. gada pirmajos 6 mēnešos

BTAL 77.2. - Par alkoholisko dzērienu vai citu apreibinošu vielu lietošanu vai atrašanos alkoholisko dzērienu vai citu apreibinošu vielu ietekmē, ja to izdarījis bērns;

BTAL 77.3. - Par alkoholisko dzērienu iegādāšanos vai glabāšanu, ja to izdarījis bērns;

BTAL 78.1. - Par smēķēšanu, tabakas aizstājējproduktu vai bezdūmu tabakas izstrādājumu lietošanu, ja to izdarījis bērns;

BTAL 78.2. - Par tabakas izstrādājumu, tabakas aizstājējproduktu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču vai to uzpildes tvertņu iegādāšanos vai glabāšanu, ja to izdarījis bērns;

BTAL 81. - Par pamešanu novārtā, fizisku vai emocionālu vardarbību pret bērnu;

³ **Lietotie saīsinājumi:**

*BTAL – Bērnu tiesību aizsardzības likums;

*ASL-Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā;

*CSL – Ceļu satiksmes likums;

ARPL- audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi

ASL 11.1. - Par sabiedriskās kārtības traucēšanu, pārkāpjot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot personas mieru, iestādes, komersanta vai citas institūcijas darbu vai apdraudot savu vai citu personu drošību;

ASL 11.-1.1.1. - Par agresīvu pret citu personu vērstu uzvedību, kas traucē tās mieru un izpaužas kā draudi radīt kaitējumu personas vai tās tuvinieku veselībai vai dzimumneaizskaramībai, ja ir bijis pamats baidīties, ka šie draudi var tikt īstenoti;

ASL 12.1. - Par maznozīmīga miesas bojājuma, tas ir, miesas bojājuma, kas izraisījis īslaicīgas, maznozīmīgas sekas, bet nav izraisījis veselības traucējumu vai vispārējo darbspēju zaudējumu, nodarīšanu;

ASL 12.2. - Par šā panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu, ja tas izdarīts pret personu, ar kuru pārkāpējs ir pirmajā vai otrajā radniecības pakāpē, vai pret laulāto vai bijušo laulāto, vai pret personu, ar kuru pārkāpējs ir vai ir bijis pastāvīgās intīmās attiecībās, vai pret personu, ar kuru pārkāpējam ir kopīga (nedalīta) saimniecība;

CSL 68. - Par to noteikumu pārkāpšanu, kuri paredz papildu prasības velosipēdu vai elektroskrejriteņu vadītājiem;

Tabakas izstrādājumu aprites likums 14.1. - Par smēķēšanas, tabakas aizstājējproduktu un bezdūmu tabakas izstrādājumu lietošanas ierobežojumu pārkāpšanu .

Analizējot datus par administratīvo pārkāpumu veidiem Dienvidkurzemes novadā secināms, ka tie saistīti ar tabakas izstrādājumu, tabakas aizstājējproduktu un elektronisko ierīču lietošanu, iegādāšanos vai glabāšanu.

Lai preventīvi veiktu jauniešu un bērnu uzvedības korekciju pašvaldībā būtu nepieciešams speciālists bērnu tiesību aizsardzības jautājumos, kurš veidotu ciešāku sadarbību ar vecākiem un bērniem, institūcijām, veidotu sociālās korekcijas programmas, iekārtot profilakses lietas. Šobrīd sociālās korekcijas lietas iekārto sociālais darbinieks darbam ar ģimenēm un bērniem, šāds atsevišķs speciālists būtu resurss kompleksai pieejai un atbalsta sniegšanā gan sociālajam darbiniekam, gan ģimenei.

Rīcības plāns 2025. -2030.gadam

Nr.p.k.	Pasākums	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Izpildes termiņš
1.	Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupas izveide	Starpinstitucionālā sadarbība veicinās sadarbību starp institūcijām, lai īstenotu bērnu tiesību aizsardzību un nodrošināšanu saskaņā ar MK Nr.545	Bāriņtiesa	2025. gada 30. aprīlis
2.	Bērnu tiesību aizsardzības speciālista amata vietas izveidošana	Bērnu likumpārkāpumu profilakses darbs, preventīvais darbs, Plānotu un analizētu situāciju pašvaldībā, saistībā ar bērnu tiesību nodrošināšanu. Izstrādātu Bērnu tiesību aizsardzības programmu un Rīcības plānu.	Bāriņtiesa	2026. gada 31. decembris
3.	Iesaiste projektā "Skola kopienā"	Tiks mazinātas mācīšanās un uzvedības problēmas. Uzlabota lasītprasme pirmajām 3 klasēm. Tiks iegūts papildus finansējums.	Izglītības pārvalde	2025. gada 30. jūnijs
4.	Mentora pakalpojumi jauniešiem.	Mazināti riski izdarīt likumpārkāpumus.	Sociālais dienests	2026. gada 31. decembris

5.	Nodrošināt bērnu psihiskās veselības pieejamību novadā.	Brīvi pieejams bērnu psihiatrs, psihoterapeits, atkarību profilakses speciālists, psihologs. Uzlabota psihiskā veselība, iespēja savlaicīgi novērst iespējamās veselības problēmas.	Veselības centrs	2027. gada 31. decembris
6.	Materiālā atbalsta ieviešana aizbildņiem.	Atbalsta sniegšana aizbildņu ģimenēm.	Sociālais dienests	2027. gada 30. jūnijs
7.	Pirmsskolas izglītības pieejamības palielināšana (paplašināta pirmsskolas izglītības iestāde "Pīpenīte").	Samazinātas rindas uz pirmsskolas izglītības iestādi.	Attīstības nodaļa/Izglītības pārvalde	2027. gada 31. decembris
8.	Interesu izglītības piedāvājuma izvērtēšana, atbilstoši tendencēm, interesēm.	Palielinās interešu izglītības programmās iesaistīto bērnu un jauniešu skaits.	Izglītības pārvalde	Katru gadu.
9.	Psihologa amata vietas izveide	Pieejama nekavējoša psiholoģiskā palīdzība un atbalsts ģimenēm ar bērniem, kuras nonākušas krīzes situācijā.	Sociālais dienests	2027. gada 31. decembris
10.	Informēšanas kampaņu orgaizēšana par sabiedrībai aktuāliem jautājumiem.	Uzlabota sabiedrības, t.sk. bērnu informētība par aktuālām tēmām.	Sabiedrisko attiecību daļa sadarbībā ar nozares speciālistiem.	2027. gada 31. decembris

11.	Regulāra sadarbības nodrošināšana starp institūcijām, nevalstiskajām organizācijām bērnu tiesību aizsardzības jautājumos.	Uzlabota starpinstitūciju sadarbība.	Pašvaldības iestādes, NVO	2027. gads
12.	Veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu īstenošana bērnu veselības saglabāšanai, uzlabošanai.	Uzlabota veselības aprūpes pieejamība.	Veselības centrs.	2028. gada 31. decembris
13.	Paplašināt pieejamības iespējas bērnu vispārējās veselības jomā.	Nodrošināta bērnu kardiologa, endokrinologa, gastroendokrinologa zobārstniecības, neirologa, fizioterapeita, ginekologa pieejamība.	Veselības centrs	2028. gada 31. decembris
14.	Izglītojošu pasākumu īstenošana, kas vērsta uz likumpārkāpumu un vardarbības prevenciju.	Samazināts likumpārkāpumu un vardarbības gadījumu skaits izglītības iestādēs.	Izglītības pārvalde/Pašvaldības policija	2028. gada 31. decembris
15.	Mobilitātes nodrošināšana nokļūšanai uz interešu izglītības iestādēm un citām brīvā laika pavadīšanas vietām.	Transporta nodrošinājums. Uzlabota piekļuve uz brīvā laika lietderīgas pavadīšanas norises vietām.	Pašvaldības iestādes	2030. gada 31. decembris
16.	Krīzes centra pakalpojuma izveide.	Pieejama neatliekama psiholoģiska palīdzība un droša vide krīzes situācijās nonākušām personām	Attīstības nodaļa/Sociālais dienests	2030. gada 31. decembris

*Rīcības plānā 2025.-2030.gadam plānotās rīcības veic Dienvidkurzemes novada pašvaldības iestādes, ja to īstenošanai ir pieejams finansējums.